

6-19-61/2026.

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár tájékoztatója
a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer keretében

Megyaszó
település számára
2025-ben nyújtott szolgáltatásokról

BEVEZETÉS

Az 1997. évi CXL. törvény 64. § értelmében Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye kistélepi könyvtári ellátásának megszervezése és folyamatos biztosítása a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár feladata.

A jogszabályok szerint az 5500 főnél kisebb lélekszámú települések önkormányzatai a kötelező könyvtári ellátást nyilvános könyvtár fenntartásával vagy a vármegyei hatókörű városi könyvtár szolgáltatásainak igénybevételel teljesíthetik.

Vármegyénkben 2025-ben 332 település élt ezzel a lehetőséggel és vette igénybe a szolgáltatást. Könyvtárbuszos ellátást a települések 16%-a igényelt, míg az önkormányzatok 84%-a arra törekedett, hogy helyben biztosítsa a könyvtár és a közösségi tér nyújtotta lehetőségeket. A rendelet maradéktalan betartása mellett a szolgáltatásszervezés során törekedtünk a vármegye sajátosságai (településszerkezet, demográfia, hátrányos helyzet) és a helyi igények figyelembevételére.

A feladatokat 12 fős Területellátási osztály látja el, mely közvetlenül az igazgató irányítása alá tartozik.

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár a költségvetési törvényben meghatározottak szerint a vármegyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működtetésére 2025-ben **258.291.920 Ft** állami támogatásban részesült. A költségvetési forrás felhasználását szigorú tervezés mellett, előzetes helyzetfelmérést követően végeztük. Alap dokumentumként használtuk a 39/2013. (V. 31.) EMMI rendeletben meghatározottakat, valamennyi beszerzést, fejlesztést a vármegyei hatókörű városi könyvtár koordinálta és a forráskezelést is központilag bonyolítottuk. Valamennyi árajánlatkérés, megrendelés, számlakezelés a szolgáltató intézményben zajlott, biztosítva a források hatékony felhasználását, átláthatóságát, a nyilvántartások egységességét.

Továbbra is kiemelten kezeltük a dokumentum-beszerzést, melynek nagysága miatt közbeszerzési eljárást bonyolítottunk le. Az eljárás nyertesétől, a Könyvtárellátó Közhasznú Kft-től 74.791.114 Ft értékben szereztünk be dokumentumokat. Emellett több, mint 27 millió forintot fordítottunk a folyóiratok megrendelésére

A használói igények változását figyelembe véve folyamatosan fejlesztjük a könyvtári, információs és közösségi helyek informatikai ellátottságát, bővítjük eszközparkjukat.

A KSZR-hez való csatlakozás lehetőséget ad a települések lakosságának a korszerű, minőségi könyvtári szolgáltatásokhoz való hozzáférésre. Ennek feltétele a könyvtár helyének megfelelő megválasztása és kialakítása. **2013-tól 2025 végéig összesen 111** szolgáltatóhelyet modernizáltunk.

A tavalyi évben a KSZR keret felhasználásával nyolc könyvtárban teljes felújítás, további tíz

helyszínen egy-egy részleg átalakítása történt meg közel 11 millió forint összegű ráfordítással. A korszerűsített terekben megélénkült a közösségi élet, nőtt az érdeklődés a könyvtári szolgáltatások iránt, ezért továbbra is kiemelt figyelmet fordítunk a fejlesztésekre azokon a településeken, ahol a fenntartó önkormányzat is partner ebben.

Az egységes arculat és megjelenés érdekében központilag biztosítjuk az információs táblákat, biankó plakátokat, szóróanyagokat. A vármegyei KSZR információk portálunkon, a www.bazkonyvtar.hu-n jelennek meg. Itt találhatóak meg a könyvtárak adatai és az aktuális hírek.

Minden évben tervszerűen, észszerű arányosságra törekedve osztjuk fel a rendelkezésre álló állami forrást. Biztosítjuk az átláthatóságot a rendelkezésre álló dokumentum- és eszközbeszerzési költségek, a rendezvénykeret, a kézműves anyagok beszerzésének forrása és az előfizetett folyóiratok költségeinek tekintetében.

Összességében elmondható, hogy a tudatos tervezés eredményeként folyamatosan fejlődnek a kistéleplési könyvtárak, fokozatosan bővül a helyben igénybe vehető szolgáltatások köre, növekszik azon települések száma, melyek megújultak és megújulnak.

A TELEPÜLÉS KÖNYVTÁRELLÁTÁSI HELYZETE

A könyvtár elhelyezése, az épület adottságai és a belső terek állapota a szolgáltatások biztosítására **alkalmas**.

A könyvtár heti **20** órában tart nyitva, ami a jogszabályi előírásoknak megfelel.

A beiratkozott olvasók száma **66** fő, a teljes lakosság mindössze **2.5** %-a, amely kistéleplési szinten az átlagnál alacsonyabbnak tekinthető. Javasolt a személyes kapcsolatok felhasználásával, akciókkal az olvasóközönség aktivizálása.

A személyes, helyben használat **538** alkalom volt. 2025-ben az olvasók **1039** db könyvet vagy folyóiratot kölcsönöztek, helyben pedig **1775** db dokumentumot használtak.

A KSZR KERETÉBEN NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK

Gyűjteményszervezés

A szolgáltatóhelyre **83** db dokumentumot helyeztünk ki **264.958** Ft értékben. 2025-ben a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. 39 %-os kedvezményt biztosított a könyvtári szolgáltatóhelyek számára vásárolt könyvek esetében. A települések igénye szerint a könyvek tartós letétként kerültek kihelyezésre.

A könyvtárba **5** -féle folyóíratra fizettünk elő **57.781** Ft értékben. Ezek a következők: **A falu, Fűles skandi extra, Kreatív gyermek, Meteor, Nők lapja**

Könyvtárközi kölcsönzés

E szolgáltatás keretében valamennyi, a magyar könyvtári rendszerben fellelhető dokumentumhoz biztosítjuk a hozzáférést. Igény esetén a település könyvtárosa e-mailben, vagy telefonon jelzi, mely könyvre, folyóiratcikkre van szükség. A kért könyvet a GLS csomagküldő szolgálat juttatja el a

szolgáltatóhelyre, majd a határidő (3 hét) lejártá után a könyvtár munkatársa válaszborítékban küldi vissza könyvtárunk részére. A válaszküldemény szolgáltatás ingyenes, a postaköltséget könyvtárunk fizeti. A szolgáltatás igénybevételével 35 db dokumentumot kért meg a könyvtár.

Információs szolgáltatás

A lakosság korrekt tájékoztatását, a könyvtári szolgáltatások népszerűsítését kiemelt feladatunknak tekintjük. Könyvtárunk gyűjti a településekre vonatkozó információkat, melyek mindenki számára elérhetők a II. Rákóczi Ferenc Könyvtárban.

A Vármegyei Tudástár portálon elhelyezett, letölthető biankó plakátok, meghívók és egyéb anyagok közvetlen segítséget jelentenek a könyvtárosoknak. A nyomdai úton előállított anyagok és a könyvtári épületek homlokzatára került információs táblák szintén az állami támogatásnak köszönhetően készülnek el.

2025-ben folytatódott a szolgáltatóhelyeken lévő állományok feltárása, melynek segítségével a helyi példányok a nap 24 órájában elérhetők a Corvina elektronikus katalógusban. A példányadatozást megelőzően a területi referensek átválogatták az állományt és kezdeményezték az elhasználandó vagy tartalmilag elavult példányok kivonását.

Közösségi szolgáltatások

A lakosság érdeklődésének felkeltése, az olvasáskultúra fejlesztése, a közösségi élet fellendítése érdekében - a könyvtáros és az önkormányzat javaslatait figyelembe véve - rendezvényeket szerveztünk a gyermekek és felnőttek számára.

A település lakossága **Czabányi Attila** zenés műsorán és **Jaksa Zoltán** előadásán vehetett részt. Az előadásora **200.000 Ft** összeget fizetett ki könyvtárunk.

A települések könyvtárai az országos rendezvénysorozatokhoz kapcsolódva a márciusi Internet Fiestán és az októberi Országos Könyvtári Napokon online játékokkal, versenyekkel, ismeretterjesztő előadásokkal, kézműves foglalkozásokkal várták az irodalombarát felnőtteket és gyermekeket. Szép számmal vették részt a települések lakói a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár által indított „A lelki egyensúly és a könyvek” című online játékunkban, a Verses rajzok – rajzos versek című rajzpályázaton, a Hahó, könyvtársak! és a Gyermekolvasók királynője és királya című olvasásnépszerűsítő játékokon.

Szakmai képzés, továbbképzés

2025-ben a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár munkatársai személyes látogatások alkalmával, e-mailben és telefonon többször nyújtottak módszertani segítséget a települési könyvtárosok számára. Szakmai munkánkban kiemelt figyelmet fordítunk a humán erőforrás képzésére, továbbképzésére. 2025-ben is arra törekedtünk, hogy a kistépülési munkatársak közül minél többen szerezzenek a jogszabályban előírt szakmai végzettséget.

Intézményünkben jelenleg is zajlik a segédkönyvtáros tanfolyam, mely 2025 szeptemberében indult el. 2017 óta minden évben szervezünk alapfokú képzést is, melynek célja, hogy a KSZR települések szolgáltatóhelyein dolgozó, szakképzettséggel nem rendelkező munkatársak is megszerezzék a munkavégzésük során nélkülözhetetlen ismereteket. A minőségi szolgáltatás biztosítása érdekében 2025. március 20-án 12 résztvevővel osztottuk meg a tudnivalókat. A napot tapasztalatcsere és a helyi gyakorlatok megosztása zárta.

Májusban „Az olvasás elkísér – A könyvtárak olvasásnépszerűsítő szerepe” címmel szakmai napot szerveztünk, melyen a nyilvános- és a kistépülési könyvtárosok is részt vettek.

A hagyományokhoz híven októberben könyvtáros találkozóra hívtuk Kisgyőrbe a vármegyében dolgozó kollégákat. „Trendek, avagy könyvtárak, könyvtárosok és szakmai szervezetek új szerepkörben a 21. században” címmel Gerencsér Judit, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke tartott előadást. Itt került sor a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár által alapított Pro Bibliotheca díj átadására is. A találkozón 69 kolléga vett részt a vármegye településeiről, akik megismerkedhettek a „faragott falu” nevezetességeivel. A sétát Kékedi László Vilmos, Kisgyőr polgármestere vezette.

Eszközbeszerzés

2025-ben az éves terv alapján, rögzített ütemezés szerint fejlesztettük a kistéleplési könyvtárak eszközparkját. A vásárolt eszközök a vármegyei hatóköri városi könyvtár tulajdonában maradnak, csak a szolgáltatás részeként kerültek ki a könyvtári terekbe. A gépek távfelügyeletét, karbantartását a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár munkatársai végzik, gondoskodva a rendszer fenntartásáról, a szoftverek jogtisztaságáról, a biztonságos működésről is.

Az eszközök biztonságos megőrzése a fenntartó felelőssége..

Egyéb szolgáltatások

A helyi könyvtáros által megtartott kézműves foglalkozásokhoz **14.958** Ft értékben biztosítottuk a kreatív alapanyagokat, a napi munkához pedig irodaszereket, nyomtatványokat vásároltunk és juttattunk ki a településre.

ÖSSZEZÉS

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer keretében a feladatellátásra biztosított állami támogatás hatékony felhasználásával a lehető legjobb, az adott településeken elvárt szolgáltatásokat igyekeztünk nyújtani az ott élők számára. A gazdaságosságot, hatékonyságot segítette a központi beszerzés, mert így – a magas kedvezményeknek és az ÁFA visszaigénylésnek köszönhetően – magasabb értékben tudtuk a szolgáltatásokat biztosítani. A fenntartó önkormányzatok többségével szoros együttműködés alakult ki. A legtöbb település vezetése elkötelezett a könyvtári feladatok ellátásában, biztosította a szolgáltatóhelyek nyitvatartását, a megfelelő környezetet (sokszor plusz anyagi ráfordítással). A közös munka eredményeként minőségi szolgáltatások érhetők el a földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül. A közösségi tér biztosításával a helyi közösségek megerősödhetnek, új közösségek alakulhatnak, nőhet a település megtartó ereje.

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszert nem csupán a központi támogatás szétosztására hozták létre, hanem azért, hogy a szolgáltatóhelyeken fellelhető szakmai tudás, érték hozzáadásával, az intézmény működéséből adódó lehetőségek kihasználásával folyamatosan fejlesszük az elérhető szolgáltatásokat valamennyi érintett település vonatkozásában.

Miskolc, 2026. április 27.

Varga Gábor
igazgató

